

Knyga, skirta Lietuvos paliatyviosios medicinos draugijos veiklai

Janina Valančiūtė

Lietuvos medicinos biblioteka

Mums kiekvienas rūpi : Lietuvos paliatyviosios medicinos draugijai – 25 metai : 1995–2020 / Arvydas Šeškevičius ; [redagavo Vitulis Joneliūnas]. – Kaunas : Naujasis lankas, 2020. – 199, [1] p.

Leidinių apie Lietuvos paliatyviosios medicinos draugijos veiklą autorius, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto profesorius, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Slaugos fakulteto įkūrėjas ir pirmasis dekanas, ilgametis Lietuvos paliatyviosios medicinos draugijos prezidentas, paliatyviosios medicinos pradininkas, gydytojas kardiologas Arvydas Šeškevičius parengė trečiąją šios draugijos veiklos istorijai skirtą knygą.

Pasak autoriaus, paliatyvioji pagalba yra viena kilniausių medicinos sričių: medikų rūpinimasis ir buvimas šalia padeda mirštančiajam šias buvimo minutes tapti neįkainojamomis. Paliatyviojoje pagalboje medikai naudoja visus įmanomus gydymo metodus, kurie teikia galimybę valdyti ligonio simptomus ir emocijas. Ligonis turi tikėti, kad jis yra pasveikimo meistras. Tai suteikia gyvenimo viltį, užtikrina gyvenimo kokybę iki mirties. Naudojant tokią sveikatos priežiūros strategiją kaip tinkama simptomų kontrolė, realistinės vilties pateikimas, baimės sumažinimas yra viena iš integruotų sprendimo paliatyviosios pagalbos dalių.

Knygoje išsamiai aprašoma Lietuvos paliatyviosios medicinos draugijos 25 metų veikla nuo pradžios, kuriant paliatyviosios pagalbos sistemą Lietuvoje. Pateikiami draugijos steigimo dokumentai, istorinės nuotraukos, draugijos narių moksliniai ir populiarūs straipsniai. Supažindinama su pirmosiomis draugijos valdybomis ir jų veikla, propaguojant mūsų šalyje naują ir nežinomą medicinos sritį.

Atskiras skyrius skiriamas paliatyviosios pagalbos istorijai nuo špitolių iki šių dienų. Sunkiai sergančiųjų nepagydoma liga ligonių priežiūros atsiradimą paskatino poreikis rūpintis sergančiais šeimos nariais. Senovės Egipte vadinamieji sveikatos amatininkai, taip pat vergai ir ligonio šeimos nariai gydydavo ir slaugydavo ligonius. Senovės Graikijoje kūrėsi medicinos centrai, kuriuose dirbo žyniai, gydytojai ir jų padėjėjai. Senovės Romos imperijoje buvo kuriami medicinos centrai ir ligoninės, kuriose slaugos paslaugas tekdavo apmokyti armijos sanitarai. Viduramžiais ligonių priežiūrai didelės įtakos turėjo krikščionybė. Vienuolynuose dirbo nuolatiniai slaugytojai vienuoliai ir pasauliečiai. XVI a. Lietuvoje prie bažnyčių atsirado špitolės, kurias galima vadinti ligoninių pirmtakėmis. Jose buvo išlaikomi ligoniai ir vargšai. XVIII a. pabaigoje Šv. Jokūbo špitolė tapo didžiausia pirmąja ligonine Lietuvoje. Nuo XIX a. iki XX a. vidurio vyravo nuostata, kad mirštančiajam geriausia paskutinės gyvenimo dienas praleisti namuose su artimaisiais. 1918 m. įkurta Raudonojo kryžiaus draugija rūpinosi ir sunkiai sergančiais. Tarybų valdžios metais paliatyvioji pagalba nebuvo dėstoma, nebuvo klinikų, slaugos ir palaikomojo gydymo, paliatyviosios pagalbos ligoninių bei hospisų.

Šiuolaikinė paliatyvioji pagalba prasidėjo 1967 m., kai pirmojo Šv. Kristoforo hospiso Londone įkūrėja Dame Cicely Saunders sukūrė paliatyviosios pagalbos filosofiją, apibrėžė tikslus ir suformulavo uždavinius.

XX a. aštuntajame dešimtmetyje paliatyviosios pagalbos institucijos jau paplito visoje Vakarų Europoje, o vėliau ir visame pasaulyje. C. Saunders 1998 m. lankėsi Lietuvoje, susitiko su draugijos valdybos nariais.

Paliatyviosios pagalbos pavadinimas kilo iš lotynų kalbos žodžio „pallium“, kuris reiškia apsiausta, skraistę, mantiją. Europos paliatyviosios pagalbos asociacija išskiria penkis pagrindinius uždavinius: išvengti ir malšinti skausmą bei kitus fizinius simptomus; palaikyti gyvybę ir mirtį vertinti kaip natūralų procesą; maksimaliai pagerinti gyvenimo kokybę nepagreitinant ir nenutolinant mirties; užtikrinti psichologinę, socialinę ir dvasinę pagalbą; suteikti paramą ligonio šeimai ligos ir gedėjimo atveju. Knygoje teigiama, kad, norint išspręsti dvasinius uždavinius, ne visada reikia itin sudėtingų ir ypatingų metodų. Labai dažnai užtenka vien tik pabūti su žmogumi, jį išklausyti ir pripažinti jį tokį, koks jis yra. Medikams ir ligonio artimiesiems reikia skirti jam laiko ir mokėti pasidalyti su juo dvasiniais išgyvenimais.

Rašydamas šią knygą prof. A. Šeškevičius rėmėsi draugijos archyvo medžiaga, paliatyviosios pagalbos paslaugas teikiančių institucijų ataskaitomis, draugijos narių prisiminimais. Knyga iliustruota asmeninio draugijos archyvo nuotraukomis.

Šią prof. A. Šeškevičiaus knygą skaitymui galite pasiskolinti iš Lietuvos medicinos bibliotekos.

Daugiau informacijos apie leidinių išdavimą į namus *Naudojimosi biblioteka taisyklėse* www.lmb.lt > [paslaugos](#) arba tel. 261 77 96 (Abonementas)